

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 5Co/631/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3714200805
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 11. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erika Zajacová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2014:3714200805.1

Rozhodnutie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eriky Zajacovej a sudcov JUDr. Márie Vrtochovej a JUDr. Denisa Vékonyho v právnej veci navrhovateľa PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom Bratislava, Pribinova č. 25, IČO 35 792 752, v konaní zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., so sídlom Bratislava, Kubániho č. 16 proti odporkyni M. O., štátnej občianske Z. republiky, bytom N. XXX, C. O., za účasti vedľajšieho účastníka na strane odporkyne VŠEOBECNEJ OCHRANY PRÁV SPOTREBITEĽOV, občianskeho združenia, v konaní zastúpeného JUDr. Patrikom Podhorským, advokátom, so sídlom Bratislava, Zámocká 36 o zaplatenie 1839,53 eur, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Považská Bystrica č.k. 4C/116/2014-25 zo dňa 22. mája 2014, jednohlasne, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa potvrdzuje.

Odporkyni a vedľajšiemu účastníkovi na jej strane sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

Okresný súd napadnutým rozsudkom zamietol návrh navrhovateľa, ktorý sa od odporkyne domáhal zaplatenia 1839,53 eur s úrokom z omeškania a trovami konania titulom zmluvu o revolvingovom úvere a odporkyni náhradu trov konania nepriznal. Rozhodnutie vo veci samej odôvodnil súd prvého stupňa podľa § 37 ods. 1, § 39, § 52 ods. 1 až 4 Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu 9.12.2012 v spojení s § 4 ods. 1, ods. 2 písm. j) zákona 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch účinného ku dňu podpísania zmluvy, podľa § 261 ods. 3 písm. d) a § 497 Obchodného zákonníka a uviedol, že mu je z jeho úradnej činnosti známe, že predmetom podnikania navrhovateľa je poskytovanie spotrebiteľských úverov. Z predložených listinných dôkazov nevyplývalo, že by odporkyňa pri uzatváraní zmluvy jednala v rámci predmetu svojej podnikateľskej alebo inej obchodnej činnosti. Súd preto považoval právny vzťah medzi navrhovateľom a odporkyňou za spotrebiteľský právny vzťah. Podľa súdu je zmluva, ktorú účastníci uzatvorili, ako taká pre bežného spotrebiteľa nezrozumiteľná. Predovšetkým zo zmluvy nevyplýva, za akých podmienok bude revolving poskytnutý, podmienky poskytnutia revolvingu sa nachádzajú len v zmluvných dojednaniach, sú však uvedené malým písmom a neprehľadne. Zo zmluvy tiež nevyplýva, akým spôsobom by mal byť revolving splácaný. Spôsob splácania revolvingu je opäť uvedený len v zmluvných dojednaniach. Tu súd považuje za potrebné podotknúť, že na zmluvných dojednaniach sa nenachádza podpis odporkyne a nie je teda vôbec preukázané, že by s nimi bola oboznámená, pričom obsahujú dôležité náležitosti zmluvy - spôsob splácania revolvingu. Pokiaľ odporkyňa nebola dostatočne finančne vzdelená zo znenia zmluvy, ktorú podpísala, nemohla zistiť, že počas splácania zmluvy, jej budú na účet pripísané ďalšie peniaze, ktoré bude musieť opätovne splácať. Z obsahu zmluvy predloženej navrhovateľom je zrejmé, že odporkyni mal byť poskytnutý úver vo výške 1327,76 eur. Následne však z karty klienta vyplýva, že odporkyni bolo reálne vyplatené len 1195,22 eur. Zo zmluvy tiež vyplýva, že revolving mal byť poskytnutý vo výške 657,11 eur, no z karty klienta vyplýva, že vyplatené jej bolo len 584,80 eur, teda spolu jej vyplatili 1241,91 eur. Uvedené rozdiely pri poskytnutom

úvere zodpovedajú výške odplaty za poskytnutie odkladu splátok, no súd považuje za neprípustné, aby navrhovateľ už pri vyplácaní úveru, resp. revolvingu predpokladal, že sa odporkyňa dostane do omeškania so splácaním splátok a požiada o ich odklad, následkom čoho si túto odplatu rovno ponechá a peňažné prostriedky vo výške zodpovedajúcej výške odplaty ani odporkyňa neposkytne. Neprípustnosť tohto konania spočíva najmä v tom, že hoci tieto peniaze navrhovateľ odporkyňa neposkytol, započítal ich do úverovej istiny, úročil ich spolu s reálne vyplatenými peniazmi, čím vlastne požadoval úrok i z peňazí ktoré reálne neodovzdal odporkyňa, a teda odplata za reálne poskytnuté peniaze bola dokonca ešte vyššia ako 68,83 % ročne, pričom už túto výšku úroku by bolo možné považovať pri platne uzavretej zmluve za v rozpore s dobrými mravmi. Z uvedených dôvodov súd preto považoval úverovú zmluvu vzhľadom na jej nejasnosť a nezrozumiteľnosť za neplatný právny úkon, a teda plnenie na základe takejto zmluvy súd považoval za bezdôvodné obohatenie, ktoré musí odporkyňa, ktorá plnenie prijala, vydať (§ 451 Občianskeho zákonníka). Odporkyňa prijala plnenia vo výške 1780,02 eur, pričom uhradila 2054,71 eur, takže navrhovateľovi z titulu bezdôvodného obohatenia nedlhuje žiadnu sumu a súd preto návrh zamietol. Ďalej súd prvého stupňa uviedol, že i dojednaná výška odplaty, v prípade, že by zmluva bola platne dojednaná, koliduje s dobrými mravmi, pretože priemerná výška RPMN pre obdobný typ spotrebiteľských úverov v čase uzatvárania predmetnej úverovej zmluvy bola 51,49 %, pričom v dotknutej zmluve bola 68,81 %, teda o 17,32 percentuálneho bodu vyššia ako priemer, resp. o 33 % vyššia ako priemer. Takto dojednanú výšku odplaty súd považoval za rozpornú s dobrými mravmi, pretože pri dojednávaní úrokov pri peňažnej pôžičke veriteľ koná v súlade s dobrými mravmi len vtedy, ak požaduje primeraný úrok bez ohľadu na to, že dlžník uzatvára zmluvu o pôžičke v situácii pre neho nepriaznivej. V súlade s dobrými mravmi je preto také konanie veriteľa, ktorý sa pri peňažnej pôžičke „uspokojí“ bez ohľadu na to, v akej situácii sa nachádza dlžník, s primeranou výškou odplaty (odmeny) za užívanie požičanej istiny a ktorý svoje voľné peňažné prostriedky mieni „zhodnotiť“ obvyklým spôsobom. Nie je možné neprihliadnuť na skutočnosť, že dlžník uzatvára zmluvu o peňažnej pôžičke a dohodu o úrokoch z tejto pôžičky často práve z dôvodov svojej inak neriešiteľnej finančnej situácie. Nezodpovedá preto všeobecne uznávaným vzťahom medzi ľuďmi, aby dlžník v takejto situácii poskytoval veriteľovi neprimerané až úžernícke úroky. Neprimeranou, a preto odporujúcou dobrým mravom, je taká výška úrokov dojednaná podľa § 658 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednania obvyklú, určenú najmä s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám uplatňovaným bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek. Rozhodnutie o náhrade trov konania odôvodnil súd prvého stupňa podľa § 142 ods. 1 O.s.p. s tým, že odporkyňa ako v konaní úspešný účastník nežiadala náhradu trov konania a preto jej ju súd nepriznal.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ. Namietal záver súdu prvého stupňa o tom, že odplata za spotrebiteľský úver /úroky z úveru/ bola dojednaná v rozpore s dobrými mravmi. Podľa neho otázka výšky odplaty za požičanie peňazí na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere bola ku dňu uzatvorenia zmluvy účastníkmi upravená osobitnými zákonnými ustanoveniami, konkrétne § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka a § 3 ods. 10 a 11 zákona č. 258/2001 Z.z.. Tieto ustanovenia tvoria vo vzťahu k ustanoveniu § 39 Občianskeho zákonníka, ktoré súd prvého stupňa v danej veci aplikoval, tzv. lex specialis a majú prednosť pred všeobecným predpisom, lex generalis, ktorým je § 39 Občianskeho zákonníka. Podľa týchto ustanovení odplata za poskytnutie spotrebiteľského úveru nesmie prevýšiť výšku ustanovenú nariadením vlády /nariadenie č. 238/2008 Z.z./a v rozsahu, v ktorom odporuje tomuto pravidlu je zmluva o spotrebiteľskom úvere neplatná, ak sa ten, kto je takouto zmluvou dotknutý, neplatnosti dovoľá. Podľa navrhovateľa výška odplaty dojednaná účastníkmi v zmluve neprevyšuje túto maximálnu odplatu a preto je v súlade s platnou právnou úpravou a opačné závery súdu prvého stupňa sú nezákonné. Navrhovateľ namietal aj záver súdu prvého stupňa, že zo zmluvy nevyplýva, akým spôsobom mal byť revolvingový úver splácaný. Toto bolo dojednané v zmluvných dojednaniach, ktoré sú podľa bodu 13. zmluvy neoddeliteľnou súčasťou zmluvy a tieto sú z hľadiska technického vyhotovenia zmluvy skutočne súčasťou zmluvy, keď sú uvedené na zadnej strane zmluvy. Podpis zmluvy je teda aj podpisom zmluvných dojednaní. Tiež nebol žiadny zákonný podklad k tomu, aby súd prvého stupňa vychádzal z prezumpcie nevedomosti odporkyne ohľadne pojmu revolvingový úver. Súď pritom vo svojom rozhodnutí vykladá vôľu a zámer odporkyne pri uzatváraní zmluvy o revolvingovom úvere s spôsobom, ktorý odporkyňa v konaní ani netvrdila a ktorý odporuje ustanoveniu § 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka a nemá oporu v žiadnom zákonom ustanovení. Navrhovateľ preto navrhol, aby odvolací súd buď zmenil napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa a celkom vyhovel jeho návrhu na začatie konania, alebo aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na nové konanie a rozhodnutie.

Odporkyňa ani vedľajší účastník na jej strane sa k odvolaniu navrhovateľa písomne nevyjadrili.

Krajský súd ako súd odvolací vec preskúmal podľa § 212 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je potrebné ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdiť.

Odvolací súd podrobne preskúmal všetky námietky, ktoré boli v odvolaní navrhovateľom vznesené a v plnom rozsahu sa stotožňuje so skutkovými i právnymi závermi súdu prvého stupňa. Z tohto dôvodu si odvolací súd osvojil dôvody napadnutého rozhodnutia, v celom rozsahu na ne poukazuje v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. a k odvolacím námietkam navrhovateľa dodáva nasledovné:

Odvolací súd v súvislosti s odvolacími námietkami navrhovateľa ohľadne rozporu dojednanej odmeny za úver s dobrými mravmi uvádza, že zmluvné úroky za poskytovanie peňažných prostriedkov, a to bez ohľadu na to, či sa jedná o zmluvu o spotrebiteľskom úvere alebo inú spotrebiteľskú zmluvu, podliehajú súdnej kontrole vo svetle imperatívu dobrých mravov (§ 39 Občianskeho zákonníka). Posudzovanie súladnosti, resp. rozporu nejakého konania s dobrými mravmi pritom nie je a nemôže byť otázkou nejakých exaktných postupov, ktoré sú definované v zákonných ustanoveniach. Občiansky zákonník ani iný právny predpis neobsahuje legálnu definíciu pojmu dobré mravy. Právne teória a ustálená súdny prax pod pojmom dobré mravy rozumie pravidlá morálneho charakteru všeobecne platné v demokratickej spoločnosti, v ktorej sa uplatňuje a presadzuje vzájomná slušnosť, ohľaduplnosť a vzájomné rešpektovanie, pričom tieto pravidlá ako súhrn určitých etických a kultúrnych noriem v spoločnosti sú všeobecne uznávané a je daný všeobecný záujem na ich rešpektovaní. Dobré mravy netvoria pevný a uzatvorený normatívny systém ale sú skôr merítkom etického hodnotenia konkrétnej situácie a jej súladu so všeobecne uznávanými pravidlami slušnosti a poctivého konania /rozsudok Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 32 Odo 1022/2004 zo dňa 15. novembra 2005/. V tomto zmysle sa odvolaciemu súdu javí namiesto dojednanie o úrokoch z konkrétneho úveru /s ohľadom na jeho výšku, splatnosť ale aj iné okolnosti, ktoré by sa mohli byť podstatné/ porovnať s úrokmi z iných obdobných úverov, ktoré v danom mieste a čase boli poskytované inými veriteľmi. Výsledok takéhoto porovnania potom môže byť podkladom pre posúdenie, či dojednanie úrokov z úveru v danej konkrétnej situácii nie je v takom rozpore s pravidlami slušnosti a poctivého konania, že musí byť vyhodnotené ako rozporné s dobrými mravmi.

V predmetnej veci dohodnutý úrok z úveru 68,81 % ročne presahoval úroky, za ktoré v tom čase (januára 2010) poskytovali peňažné ústavy úvery a ktoré sa podľa poznatkov odvolacieho súdu, ktoré sú mu známe z jeho rozhodovacej činnosti a vychádzajú zo štatistiky spracovanej Národnou bankou Slovenska /§ 121 O.s.p./ pri obdobných úveroch pohybovali vo výške 14,53 % ročne. V danom prípade, ako už bolo vyššie uvedené ročný úrok dohodnutý medzi účastníkmi predstavoval 68,81 %, čo je viac ako štvornásobok v porovnaní s priemernou úrokovou sadzbou úverov poskytovaných peňažnými ústavami v tomto období. Aj keď v prípade tzv. nebankových subjektov možno pripustiť isté navýšenie úrokovej miery úveru oproti klasickým bankám, a to najmä z dôvodu, že úvery poskytujú aj menej bonitných klientov a musia počítať s vyššou mierou nesplácaných úverov, tak viac ako štvornásobné navýšenie úrokov je absolútne mimo akejkoľvek rozumnej miery a súd takémuto dojednaniu nemôže poskytnúť ochranu. Podľa názoru odvolacieho súdu sú teda zmluvné úroky za poskytnutý úver dojednané v zmluve o spotrebiteľskom úvere neprimerané a v rozpore s dobrými mravmi (§ 39 Občianskeho zákonníka) a odporkyňa tak nemá povinnosť tieto navrhovateľovi zaplatiť.

Čo sa týka sumy úveru /vrátane revolvingového úveru/, ktorý odporkyňa skutočne čerpala /1.780,02 eur / aj tu sa odvolací súd plne stotožňuje so závermi súdu prvého stupňa. Pokiaľ navrhovateľ poukazuje na to, že suma čerpaného úveru bola vyššia a on na sumu poskytnutého úveru započítal svoju pohľadávku na odplatu 132,54 eur za poskytnutie služby odkladu splatnosti troch splátok úveru, mohol by odvolací súd uviesť a vyčerpávajúco zdôvodniť, že celá dohoda o poskytnutí tejto služby, vrátane dojednaní o započítaní je ako neprijateľná podmienka spotrebiteľskej zmluvy neplatná. Pre potreby odvolacieho prieskumu však postačuje uviesť, že aj v prípade, že by súd za sumu skutočne čerpaného úveru považoval sumu 1.912,56 eur /1.780,02 eur + 132,54 eur/, tak odporkyňa už titulom zmluvy o

spotrebiteľskom úvere zaplatila navrhovateľovi preukázane 2054,71 eur, teda si už v každom prípade splnila svoju povinnosť na zaplatenie istiny čerpaného úveru v celom rozsahu.

K ďalším odvolacím námietkam navrhovateľa ohľadne posúdenia zrozumiteľnosti a jasnosti zmluvy o revolvingovom úvere súdom prvého stupňa odvolací súd uvádza, že tieto právne závery súdu prvého stupňa nebolo potrebné z hľadiska zásady hospodárnosti konania nijako hodnotiť, pretože napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa je vecne správne už len z vyššie uvedeného dôvodu.

Z týchto dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1, § 142 ods. 1 a § 151 ods. 1 O.s.p. tak, že v odvolacom konaní úspešnej odporkyni a vedľajšiemu účastníkovi na jej strane náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, nakoľko títo nepodali návrh na priznanie náhrady trov konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.